

**АЛЕКСАНДРОВА В.О** , ст. викладач, м. Харків, НТУ «ХПІ»

**ЛЕГОЦЬКА Ю.І**, студент, м. Харків, НТУ «ХПІ»

**БУТКОВА А.Ю**, студент, м. Харків, НТУ «ХПІ»

## **ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ УКРАЇНИ**

Світова економіка зазнала радикальної структурної трансформації, що спричинило суттєве зростання значення наукомістких, високотехнологічних виробництв, для яких визначальним є інтенсивне використання знань і широке впровадження інновацій у різні сфери економічного життя. Входження України у високотехнологічне конкурентне середовище зумовило потребу у формуванні інноваційної моделі розвитку національної економіки, яка є фактично неодмінною умовою побудови ефективної економіки, конкурентоспроможної на світових ринках. У зв'язку з цим, чітко видно необхідність аналізу розвитку інноваційного потенціалу країни та впровадження методів забезпечення його подальшого розвитку.

Сьогодні рівень економічного розвитку визначається не стільки масштабами виробництва, скільки його інноваційною спрямованістю і гнучкістю управління.

Одним із найбільш важливих механізмів, що забезпечує інноваційні процеси ресурсами для їх розвитку, слугує венчурне фінансування. Як показує світовий досвід, важливою формою фінансування інноваційних проектів є венчурне підприємництво, що стимулює інноваційні процеси на окремо взятому підприємстві, а також позитивно впливає на ринок інновацій загалом: стимулює до зростання рівень професіоналізму персоналу, підвищує рівень конкуренції та підвищення наукового та виробничо-технічного рівня.

Поняття венчурного підприємництва найповніше характеризують Глэдстоун Д., Глэдстоун Л., які наполягають, що венчурне фінансування характеризує підвищений рівень підприємницького ризику, а також особливі методи його розподілу

поміж учасниками венчурного процесу (інвестор та підприємець). Головним результатом подібного фінансування вважається не стільки отримання прибутку, скільки різке збільшення вартості (капіталізації) компанії, що зуміла реалізувати деяку технічну новинку (інновацію) та тим самим забезпечити собі значну ринкову перевагу порівняно із потенційними конкурентами» [4]. Але, в нашій державі венчурне підприємництво сьогодні є практично відсутнім і це пов'язано із низькою макро- і мікроекономічних проблем, а також із потоковою державною політикою у галузі оподаткування і кредитування інноваційних організацій.

Венчурна інноваційна діяльність — інноваційна діяльність, зв'язана з великим комерційним ризиком і, як правило, довгостроковими фінансовими вкладеннями. Венчурне підприємництво виступає в різних формах і охоплює велику сукупність економічних відносин, пов'язаних з підготовкою до виробництва, випробуваннями і промисловим освоєнням відкриттів і винаходів інноваційними фірмами.

Щорічно у вітчизняній і в зарубіжному друці публікується велика кількість наукових робіт в даній області. А.М. Поручник та Л.А. Антонюк вважають, що важливу роль у трансформації господарського механізму інтенсивності його перебудови відіграє розвиток венчурного бізнесу. Через це в нашій економіці необхідне використання досвіду венчурного фінансування під година формування нового науково-технічного рівня господарського механізму економіки України [1]. Вирішення проблеми фінансування інноваційної діяльності шляхом активізації венчурного капіталу Ю. Каракай вважає, що одним з найвірогідніших механізмів є бюджетна компенсація частини ставки по кредитах, виданих комерційними банками. Втім, само по собі здешевлення кредитів не є панацеєю, оскільки кредит ще потрібно отримати. Кредитувати інновації – справа ризикована. Наука слабо комерціалізована. Проекти, якщо і окупуються, то не скоро. А гроші у банків, зазвичай, короткі. Банкам простіше давати довгі кредити, скажімо, на житло. Банк не кредитуватиме первинну інновацію із огляду на істотні ризики. У розвинених країнах діють інші механізми підтримки інновацій, зокрема, венчурні фонди.

С. Нарішкін визнає, що розвиток венчурного фінансування та венчурного підприємництва здатен вирішити цілий комплекс

завдань, стратегічно важливих для здійснення позитивних якісних змін у економіці. По-перше, це означає додатковий притік інвестицій, у тому числі із закордону. По-друге, з'являється можливість реанімувати і істотно активізувати національний інноваційний потенціал, поступово перетворюючи його в основний “локомотив” розвитку вітчизняної економіки, розширення її податкової та експертної бази. По-третє, відбудеться зближення національного та міжнародного підприємницьких середовищ на основі найсучасніших форм та напрямів економічної активності, взаємодії з безпосередніми розробниками інноваційних продуктів [2, с. 54].

Інноваційна модель економічного розвитку передбачає високу концентрацію виробництва, науково-технічних знань і нових технологій. Так, у розвинених країнах на частку нових знань, втілюваних у технологіях, обладнанні, підготовці кадрів, організації виробництва, припадає близько 70% приросту ВВП. Сучасна економіка має досить широкий набір інноваційних інструментів забезпечення ефективності її діяльності, одним з яких, є венчурне підприємництво. Відчутна низька інформаційна прозорість ринку інтелектуальної власності, що призводить до значних труднощів із пошуком підприємств-реципієнтів та інноваційних проектів під венчурні інвестиції дозволяє стверджувати, що в Україні немає сприятливих умов для розвитку венчурного підприємництва. Найбільш суттєвою проблемою є майже повна відсутність законодавчої бази, яка регулює діяльність венчурного бізнесу.

Українському суспільству необхідно переоцінити пріоритети державної політики, яка має орієнтуватися на інноваційну перебудову економіки і передбачає наступні реформи: створення сучасної інформаційної та телекомунікаційної інфраструктури, у тому числі у соціальній сфері та освіті; забезпечення зростання інвестицій в інформаційний сектор економіки; вдосконалення системи освіти, у т.ч. шляхом відмови від фінансування цих сфер за залишковим принципом і за рахунок забезпечення виконання діючих нормативно-правових актів, які встановлюють зазначені нормативи; побудова продуманої, розвиненої та дієвої інноваційної інфраструктури та розробка механізмів щодо її ефективного використання; підвищення конкурентоспроможності національної економіки за рахунок розробки та використання інформації як найпродуктивнішого фактору виробництва.

На сьогодні не дивлячись на те, що венчурне інвестування служить не тільки додатковим джерелом інвестиційних коштів, але й приносить інші позитивні ефекти а саме тому займає особливе місце в системі фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємств, венчурні інвестиції суттєво не впливають на стан національної економіки, забезпечуючи лише незначну частку інвестиційних ресурсів країни. Однак, активізація венчурного підприємництва, забезпечення сприятливих умов для розвитку й ефективного використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу сприятиме переорієнтації економіки України на інноваційний шлях розвитку, прискоренню розроблення та впровадження новітніх екологічно безпечних ресурсо- та енергозберігаючих технологій, створенню та виробництву нових конкурентноздатних видів продукції та зростанню економіки країни.

**Список літератури:** 1. Поручник А.М., Антонюк Л.Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: Монографія. – К.: КНЕУ, 2000. – 172 с. 2. Нарышкин С. Инновационная составляющая инвестиционных процессов // Вопросы экономики. – 2007. – № 5. – С. 52–64; 3. Фрезер А. Інтерв'ю із Головою Державного Агентства України з інвестицій та інновацій Віктором Івченко // Business Ukraine (Ділова Україна, англomовний щотижневий журнал). – 2007. – Т. 1, № 1. – С. 26–27. 4. Глэдстоун Д., Глэдстоун Л. Инвестирование венчурного капитала: Подробное пособие по инвестированию в частные компании для получения максимальной прибыли. – М.: Баланс Бизнес Букс, 2006. – С. 8. 5. Кузьмін О.Є., Литвин І.В. Сутність та розвиток венчурного підприємництва // 814 Вісн. Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2005. – № 527: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. – С. 92–98. 6. Васильева Т.А. Основні індикатори ринку інноваційного інвестування // Економіка розвитку. – Харків: ХНЕУ, 2008. – С. 22–26.